

מסורת הש"ס

(א) סוטה מא': (ב) גני הערוך ערך אבל לדובלג דבי"ח וע"ש שני פירושים; (ג) בקרא כמיב יורה בל"ף; (ד) נכרות לג. ע"ש; (ה) ג"ס. ע"ש; (ו) חולין קלג; (ז) ג'מס' בלה; (ח) לעיל ד', ט) גננעס פ"ב מ"ג חולין י'; (י) נכרות טו; (יב) דריי אומר; (יג) בס"ף נוסף: כחוב; (יד) ג'א' (י"א); (טו) בס"ף: לאומות העולם; (טז) ויקרא יד; (יז) נמועד קטן ת. (יח) וישעיה סז; (יט) ימות המשיח ולעולם הבא. רש"י,

גליון הש"ס

גמ' כל בית שאר ד"ח נשמעין; עין עירובין דף יח ע"ב:

מוסף רש"י

ואל ימות לעולם הבא. שלג יחב לו מעשה בלהה (דברים לג ו). בין שתי אחריות. בין שמי אכזרית (נכרות מג). למילתיה הכי נמי. במקום שפירסה נקמה דבר גדול הוא (שם). אחת למדת טובה. כדאמרינן בב"ק (לח). מפאלין הופיע והפקיר ממונן לישראל, שור של ישראל שנעה שור של עכו"ם פטור. הופיע, בלה והפקיר כשלג קבלו את התורה (שם). בית אפל. שרץ לפתוח לו חלונות לראות את נענ, פוטריק אומר לגמרי, כדמכיש (ויקרא יד) כנענ נראה לי בבית, לי ולא לאורי, שאס עמד במקום אפל ושרץ שס לדליק את הנר, איז נענ (חולין י). מה רחם מכניס. הופיע, ומוציא. הולד (נכרות סו). שאול. קבר, שמכניסין בו בקולות. של בני ומספד (שם).

יקבוצו. מנקבים אותו לשון (מלכים ב יב) ויקוצ חור בדלתו: **א**וכלא **ד**קצרי. כלי של כובסין שהוא מנוקב ומולפין צו מים על הצגדים: **ו**מרוה **ג**ס הוא יורה. מי שמרווה את תלמידו בדבר הלכה גם הוא יורה לעולם הבא. ל"א ומרוה לשון מורה: **ו**אסא **לך לקץ וסנוח ופעמוד וגו'.** רמז לו שימות ויעמוד לאחר מכן לקץ הימין לקץ שעמיד הקצ"ה להחזיר ימינו לפניו שהריט' השיב אחר ימינוס): **מ**רחמס. בעוה"ז: **י**הגס. לעוה"ב: **פ**סי **א**ופיוס. של שס כך שמעתי. ל"א כל שמות על שס דלמרי' בעלמא (חגיגה דף טו). כצאות אות הוא כצאצ שלו קרי להו אופיות לשון מופלא: **ג**דול **מ**קדש. חשוב הוא: **ל**מילסיה **ה**כי **נ**מי. גדולה היא וכדעולא: **פ**סי **ה**ופעיות. דכתיב אל נקמות ה' אל נקמות הופיע ואיכא תרי נקמות ומדא הופעה בתריוויה ודמי כמאן דאיכא אלל נקמה ונקמה מדא הופעה: **ה**דא **ל**עובה. של ישראל שסילק שכינתו מאומות העולם וצא על ישראל וקרי ליה נקמות משום דתגמול טוב הוא שזכי לשכינה על שאמרו נעשה ונשמע ונקמה היינו תגמול ואחת לפורענות לעוצדי כוכבים) שנפרע מהן ליוס הדין כדאמרינן בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ד). נוקס ה' ובעל חמה לעכו"ם) שהוא בעצמו וככדודו נפרע מהן והיינו הופעה: **ו**בדעס. מפני הדעת מלאו כל החדרים הון: **ב**שציל **ל**חמך. שנמת למי שאין צו דעה ישימו מזור תחמך: **כ**ל **ח**שך **ט**מון **ל**צפוניו. כל לילה צפון ונחבא ממנפוני המורה שאין דברי מורה נשמעין בצאמו בית: **פ**אכלסו **א**ש **ל**א **נ**ופח. זה אשו של גיהנס שאין לריך נפוח: **י**רע **ש**ריד **ב**אהלו. מי שרע בעיניו שיש שריד באהלו: **כ**ל **ש**אינו **מ**שייר **פ**תיון. דלריך לשירי כדמכיש אכול והותר (מלכים ב ד): **ו**הא **א**מר **ר**בי **א**לעזר **כ**ל

למדת טובה ואחת למדת פורענות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו שזה ניתן בין שתי אותיות וזה ניתן בין שתי אותיות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר שנאמר וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ כָּל הוּן יִקַּר וְנָעִים וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דְּעָה אֲסוּר לְרַחֵם עָלָיו שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֹא עִם בִּינֹת הוּא עַל כֵּן לֹא יִרְחַמֵּנוּ עוֹשֶׂהוּ וּוִיָּצְרוּ לֹא יִחוּנֵנוּ וא"ר אלעזר כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו שנאמר לֹחֲמֶךָ יִשְׁמֹו מִזּוּר תַּחְתִּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ וְאֵין מִזּוּר אֵלֹא יִסּוּרֵין שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֶפְרַיִם אֶת חֲלֹיו וַיִּהְיֶה אֶת מִזּוּרוֹ וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דְּעָה לְסוּף גּוֹלָה שֶׁנֶּאֱמַר לָכֵן גָּלָה עָמִי מִבְּבֵל דַּעַת וְאָמַר ר' א"י כֹּל בֵּית שֶׁאֵין דְּבָרֵי תוֹרָה נִשְׁמָעִים בּוֹ כְּלִילָה אֵשׁ אוֹכֵלָתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֹשֶׁךְ טָמֹון לְצַפּוֹנִיו תֹּאכֵלָהוּ אֵשׁ לֹא נּוֹפַח יִרַע שְׂרִיד בִּאֵהָלוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא ת"ח שֶׁנֶּאֱמַר וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל שֶׁאֵינוּ מֵהֵנָּה תְּלִמִידֵי חֲכָמִים מִנְּכֻסָיו אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא תְּלִמִידֵי חֲכָמִים וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כֹּל שֶׁאֵינוּ מוֹשִׁיר פֶּת עַל שִׁלְחָנוֹ אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ וְהָאֵמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כָּל הַמְּשִׁיר פִּתִּיתִים עַל שִׁלְחָנוֹ כֹּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז שֶׁנֶּאֱמַר הַעֲוֹרֵכִים לֹגֵד שִׁלְחָן וְהַמְּמַלְאִים לִמְנֵי מִמֶּסֶךְ לֹא קָשִׁיא יְהִי דְאִיכֹא שְׁלִימָה בַּהֲדִיָּה הָא דְלִיכֹא שְׁלִימָה בַּהֲדִיָּה וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כֹּל הַמַּחְלִיף בְּדִבּוּרוֹ כֹּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז כְּתִיב הִכָּא וְהָיִיתִי בַּעֲיֵנִיו כַּמַּתְעַתֵּעַ וְכְתִיב הֵתָם הִבֵּל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בַּעֲרוּה קִשְׁתּוֹ נִנְעֵרֶת שֶׁנֶּאֱמַר עֲרִיָּה תַעּוּר קִשְׁתְּךָ וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר לְעוֹלָם הוּי קָבֵל וְקִיִּים אָמַר רבי זִירָא אָף אָנִן נָמִי תִּנְיָנָא כִּי בֵית אַפֵּל אֵין פּוֹתַחִין לוֹ חֲלוֹנוֹת לְרֹאוֹת נִנְעוּ ש"מ אָמַר ר' טְבִי אָמַר רבי יֹאשִׁיָּה מֵאִי דְכְּתִיב שְׂאוּל וְעוֹצֵר רַחֵם אֶרֶץ לֹא שְׁבַעָה מִים וְכִי מָה עֲנִין שְׂאוּל אֲצֵל רַחֵם אֵלֹא לּוֹמַר לָךְ מָה רַחֵם מְכַנִּים וּמוֹצִיאֵי אָף שְׂאוּל מְכַנִּים וְהֵלֵא דְּבָרִים קֵל וְחוֹמֵר קֵל שְׁמַכְנִיסִין בּוֹ בַּחֲשָׁאי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּקוּלֵי קוּלוֹת שְׂאוּל שְׁמַכְנִיסִין כֹּ בּוֹקוּלוֹת אֵינוּ דִין שְׁמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּקוּלֵי קוּלוֹת מִיכָן תִּשׁוּבָה לְאוֹמְרֵין אֵין תַּחֲיִית הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה תֵּנָּא דְּבִי אֵלִיהוּ צַדִּיקִים שַׁעֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיִיתָן אֵינוּן חוֹזֵרִין לַעֲפָרֵן שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קְדוּשׁ יֹאמַר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לַחֲיִים בִּירוּשָׁלַיִם מָה קְדוּשׁ לְעוֹלָם קִיִּים אָף הֵם לְעוֹלָם קִיִּימִין

אשור וישלח אל מלך ירב והוא לא יוכל לרפא לכם ולא יגדה מכם מזור: הושע ה יג : 19. לכן גלה עמי מבבל דעת ויבכדורו מתי רעב והמזנו צחה עמא: ישעיהו ה יג : 20. כל חושך טמון לצפוניו תאכלוהו אש לא נפח ירע שריד באהלו: איוב כ ו : 21. והיה כל אשר יקרא בשם יי ימלט כי בהר ציון ובירושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי ובשרידים אשר יי קרא: יואל ג ה : 22. אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובה: איוב כ א : 23. ואתם עובי יי השבחים את הר קדש הערכים לגד שלחן והממלאים למני ממסך: ישעיהו סה יא : 24. אולי ימשני אבי ותייתי בעיניו כמותעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:בראשית כו יב : 25. הקבל הקה מעשה תעתעים בעת פקדתם יאברה: ירמיהו י טו : 26. עריה תעור קשתך שבעות מטות אמר סלה נהרות תבקע ארץ: חבקוק ג ט : 27. שאול ויעצר רחם ארץ לא שבעה מים ואש לא אקברה

הון: משלי לו טו : 28. והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם: ישעיהו ד ג

המשייר פסיסין על שולחנו כאילו עובד ע"ז

שולחן. שכן עושין שמיניחין שלחן ערוך במאכל ומשתה לשם אותה ע"ז שקורין גד וממלאים כוסות של מרקחים נסוכים לע"ז

מני: הא. דקאמר אסור: דאיכא שלימה בזהיה. שמצינא שלימה

יקבوهו לאום ואין⁶ לאום אלא עוברין שנאמר וְלֹאֻם מְלֹאֻם יֹאמִין ואין קבה אלא קללה שנאמר² מה אקב לא קבה אל ואין בר אלא תורה שנאמר³ נישקו בר פן יאנף עולא בר ישמעאל אומר מנקבין אותו ככברה כתיב הכא⁴ יקבوهו לאום וכתיב התיס⁵ ויקב חור בדלתו ואמר אב"י כי⁶ אוכלא דקצרי ואם למדו מה שכרו אומר רבא אומר רב ששת זוכה לברכות כיוסף שנאמר⁴ וברכה לראש משביר ואין משביר אלא יוסף שנאמר⁶ ויוסף הוא [השליט על הארץ הוא] המשביר לכל עם הארץ אומר רב ששת כל המלמד תורה בעוה"ז זוכה ומלמדה לעולם הבא שנאמר⁷ ומרוה גם הוא¹⁰ יורה אומר רבא מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר⁸ יחי ראובן ואל ימות יחי ראובן בעולם הזה ואל ימות לעולם הבא רבינא אומר מהכא⁹ ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם רב אשי אומר מהכא¹⁰ ואתה לך [לקץ] ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין אומר רבי אלעזר כל פרנס שמנהיג את הצבור בנחת זוכה ומנהיגם לעוה"ב שנאמר¹¹ כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם¹² וא"ר אלעזר גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר¹² כי אל דעות ה' וא"ר אלעזר גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנאמר¹³ פעלת ה' מקדש ה' כוננו יריך מתקף לה רב אדא¹⁶ קרחינאה אלא מעתה גדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות דכתיב¹⁴ אל נקמות ה' אל נקמות הופיע אמר ליה למילתיה הכי נמי כדעולא דאמר עולא שתי הופעיות הללו למה אחת

למדת טובה ואחת למדת פורענות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו שזה ניתן בין שתי אותיות וזה ניתן בין שתי אותיות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה אסור לרחם עליו שנאמר כִּי לֹא עִם בִּינֹת הוּא עַל כֵּן לֹא יִרְחַמֵּנוּ עוֹשֶׂהוּ וּוִיָּצְרוּ לֹא יִחוּנֵנוּ וא"ר אלעזר כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו שנאמר לֹחֲמֶךָ יִשְׁמֹו מִזּוּר תַּחְתִּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ וְאֵין מִזּוּר אֵלֹא יִסּוּרֵין שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֶפְרַיִם אֶת חֲלֹיו וַיִּהְיֶה אֶת מִזּוּרוֹ וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דְּעָה לְסוּף גּוֹלָה שֶׁנֶּאֱמַר לָכֵן גָּלָה עָמִי מִבְּבֵל דַּעַת וְאָמַר ר' א"י כֹּל בֵּית שֶׁאֵין דְּבָרֵי תוֹרָה נִשְׁמָעִים בּוֹ כְּלִילָה אֵשׁ אוֹכֵלָתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֹשֶׁךְ טָמֹון לְצַפּוֹנִיו תֹּאכֵלָהוּ אֵשׁ לֹא נּוֹפַח יִרַע שְׂרִיד בִּאֵהָלוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא ת"ח שֶׁנֶּאֱמַר וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל שֶׁאֵינוּ מֵהֵנָּה תְּלִמִידֵי חֲכָמִים מִנְּכֻסָיו אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא תְּלִמִידֵי חֲכָמִים וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כֹּל שֶׁאֵינוּ מוֹשִׁיר פֶּת עַל שִׁלְחָנוֹ אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ וְהָאֵמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כָּל הַמְּשִׁיר פִּתִּיתִים עַל שִׁלְחָנוֹ כֹּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז שֶׁנֶּאֱמַר הַעֲוֹרֵכִים לֹגֵד שִׁלְחָן וְהַמְּמַלְאִים לִמְנֵי מִמֶּסֶךְ לֹא קָשִׁיא יְהִי דְאִיכֹא שְׁלִימָה בַּהֲדִיָּה הָא דְלִיכֹא שְׁלִימָה בַּהֲדִיָּה וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כֹּל הַמַּחְלִיף בְּדִבּוּרוֹ כֹּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז כְּתִיב הִכָּא וְהָיִיתִי בַּעֲיֵנִיו כַּמַּתְעַתֵּעַ וְכְתִיב הֵתָם הִבֵּל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בַּעֲרוּה קִשְׁתּוֹ נִנְעֵרֶת שֶׁנֶּאֱמַר עֲרִיָּה תַעּוּר קִשְׁתְּךָ וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר לְעוֹלָם הוּי קָבֵל וְקִיִּים אָמַר רבי זִירָא אָף אָנִן נָמִי תִּנְיָנָא כִּי בֵית אַפֵּל אֵין פּוֹתַחִין לוֹ חֲלוֹנוֹת לְרֹאוֹת נִנְעוּ ש"מ אָמַר ר' טְבִי אָמַר רבי יֹאשִׁיָּה מֵאִי דְכְּתִיב שְׂאוּל וְעוֹצֵר רַחֵם אֶרֶץ לֹא שְׁבַעָה מִים וְכִי מָה עֲנִין שְׂאוּל אֲצֵל רַחֵם אֵלֹא לּוֹמַר לָךְ מָה רַחֵם מְכַנִּים וּמוֹצִיאֵי אָף שְׂאוּל מְכַנִּים וְהֵלֵא דְּבָרִים קֵל וְחוֹמֵר קֵל שְׁמַכְנִיסִין בּוֹ בַּחֲשָׁאי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּקוּלֵי קוּלוֹת שְׂאוּל שְׁמַכְנִיסִין כֹּ בּוֹקוּלוֹת אֵינוּ דִין שְׁמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּקוּלֵי קוּלוֹת מִיכָן תִּשׁוּבָה לְאוֹמְרֵין אֵין תַּחֲיִית הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה תֵּנָּא דְּבִי אֵלִיהוּ צַדִּיקִים שַׁעֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיִיתָן אֵינוּן חוֹזֵרִין לַעֲפָרֵן שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קְדוּשׁ יֹאמַר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לַחֲיִים בִּירוּשָׁלַיִם מָה קְדוּשׁ לְעוֹלָם קִיִּים אָף הֵם לְעוֹלָם קִיִּימִין

אשור וישלח אל מלך ירב והוא לא יוכל לרפא לכם ולא יגדה מכם מזור: הושע ה יג : 19. לכן גלה עמי מבבל דעת ויבכדורו מתי רעב והמזנו צחה עמא: ישעיהו ה יג : 20. כל חושך טמון לצפוניו תאכלוהו אש לא נפח ירע שריד באהלו: איוב כ ו : 21. והיה כל אשר יקרא בשם יי ימלט כי בהר ציון ובירושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי ובשרידים אשר יי קרא: יואל ג ה : 22. אין שריד לאכלו על כן לא יחיל טובה: איוב כ א : 23. ואתם עובי יי השבחים את הר קדש הערכים לגד שלחן והממלאים למני ממסך: ישעיהו סה יא : 24. אולי ימשני אבי ותייתי בעיניו כמותעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:בראשית כו יב : 25. הקבל הקה מעשה תעתעים בעת פקדתם יאברה: ירמיהו י טו : 26. עריה תעור קשתך שבעות מטות אמר סלה נהרות תבקע ארץ: חבקוק ג ט : 27. שאול ויעצר רחם ארץ לא שבעה מים ואש לא אקברה

הון: משלי לו טו : 28. והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם: ישעיהו ד ג

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צב.

המשייר **פ**סיסין **ע**ל **ש**ולחנו **כ**אילו **ע**ובד **ע**"ז **ש**נאמר **ה**עורכים **ל**גד **ש**ולחן. שכן עושין שמיניחין שלחן ערוך במאכל ומשתה לשם אותה ע"ז שקורין גד וממלאים כוסות של מרקחים נסוכים לע"ז ששמה מני: הא. דקאמר אסור: **ד**איכא **ש**לימה בזהיה. שמצינא שלימה לאחר שאכל ונותן על השלחן עם הפתיתין ששייר דמחוי דלשם ע"ז עבד הכי: **ו**הא **ד**ליכא **ש**לימה בזהייסו. דמוזמנין לעני: **ה**א **ג**דא **ל**ציוסיה **ל**א גרסי: **ה**מחליף **ד**בדבור. משנה בדבורו שלא יהא ניכר: **ק**שמו **נ**נערים. כח קושי אכר שלו ננער שאינו מוליד שנאמר עריה תעור קשתך עריה שאמה מסתכל בה ממש בערומה היא מעיר קשתך. ד"ל המסתכל המחשז בעריות דאשת איש קשתו גבורת ידו ננערת מתהלכת ומתמעטת כמו (נ"מ דף קט): מלא כסות מנערה אחת לשלשים יום א"נ כמו (שמות יד) וינער ה': **ה**וי **ק**נל. הוי עניו ותמיה. קנל לשון אפל עשה עצמך אפל ושפל: **כ**יוס **א**פל **א**ין **פ**ותחין **צו** **ח**לונות **ל**ראות **א**ת **נ**נעו. כנענ נראה לי בבית כמיכס דמשמע נראה ממילא ועוד דכתיב לי ולא לאוריט) נמלא שאלתנו הגלות דכל זמן שאין כהן רואהו אין מעמלא בנגעים: **ש**אול **ו**עולר **ר**חם **א**רץ **ל**א **ש**בעה **מ**ים. קצר לא שבע ממתיס ועולר רחם צית הרחם שהוא קטור ועולר לא יצבע מצבעות וכן ארץ לא שבעה מים: **ו**כי **מ**ה **ע**נין **ש**אול **ו**כו'. למע נסמכו הני אהדיד: **מ**כניס **ה**זרע **ו**מוציא **ה**ולד **א**ף **ש**אול **מ**כניס **ו**מוציא **ל**תחיות **ה**מתים: **ש**מכניסין **נ**ה בקולי **ק**ולות. בבני גדול קוצרין את המת: **א**ינו **ד**ין **ש**מוציאין **א**וסו **ב**קולי **ק**ולות. שנאמרס) יתקע בשופר גדול: **ש**עטיד **ה**קצ"ה **ל**החיות. ליתות המשוח: **ל**אחר **ש**חיוו **ש**זכ **א**ין **חוורין** **ל**עפרס. צין⁶ (לימות המשח

עליוס עד שישונו ויחיו לעתיד לבא: ואותן

בין שתי אותיות ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו דעה אסור לרחם עליו שנאמר כִּי לֹא עִם בִּינֹת הוּא עַל כֵּן לֹא יִרְחַמֵּנוּ עוֹשֶׂהוּ וּוִיָּצְרוּ לֹא יִחוּנֵנוּ וא"ר אלעזר כל הנותן פיתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו שנאמר לֹחֲמֶךָ יִשְׁמֹו מִזּוּר תַּחְתִּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ וְאֵין מִזּוּר אֵלֹא יִסּוּרֵין שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֶפְרַיִם אֶת חֲלֹיו וַיִּהְיֶה אֶת מִזּוּרוֹ וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דְּעָה לְסוּף גּוֹלָה שֶׁנֶּאֱמַר לָכֵן גָּלָה עָמִי מִבְּבֵל דַּעַת וְאָמַר ר' א"י כֹּל בֵּית שֶׁאֵין דְּבָרֵי תוֹרָה נִשְׁמָעִים בּוֹ כְּלִילָה אֵשׁ אוֹכֵלָתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֹשֶׁךְ טָמֹון לְצַפּוֹנִיו תֹּאכֵלָהוּ אֵשׁ לֹא נּוֹפַח יִרַע שְׂרִיד בִּאֵהָלוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא ת"ח שֶׁנֶּאֱמַר וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר ר' אֱלֵעִזֵּר כָּל שֶׁאֵינוּ מֵהֵנָּה תְּלִמִידֵי חֲכָמִים מִנְּכֻסָיו אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ אֵין שְׂרִיד אֵלֹא תְּלִמִידֵי חֲכָמִים וּבִשְׂרִידִים אֵשֶׁר ה' קוֹרֵא וְאָמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כֹּל שֶׁאֵינוּ מוֹשִׁיר פֶּת עַל שִׁלְחָנוֹ אֵינוּ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר אֵין שְׂרִיד לֹאכֵלוֹ עַל כֵּן לֹא יִחִיל טוֹבוֹ וְהָאֵמַר רבי אֱלֵעִזֵּר כָּל הַמְּשִׁיר פִּתִּיתִים עַל שִׁלְחָנוֹ כֹּאִילוֹ עוֹבֵד ע"ז שֶׁנֶּאֱמַר הַעֲוֹרֵכִים לֹגֵד שִׁלְחָן וְהַמְּמַלְאִים לִמְנֵי מִמֶּסֶךְ לֹא קָשִׁיא יְהִי דְאִיכֹא שְׁלִימָה בַּה